

ROMÂNIA
ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL DE 9 JUDECĂTORI
În compunerea prevăzută de art.24 din Legea
nr.304/2004 republicată

Decizia nr.1

Dosar nr. 2486/1/2009

Ședința publică de la 25 ianuarie 2010

PREȘEDINTE: Lavinia Curelea

- judecător

Sofica Dumitrașcu

- judecător

Ștefan Pistol

judecător

Maria Despina Mihai

judecător

Ilie Iulian Dragomir

judecător

Beatrice Ioana Nestor

judecător

Mariana Brândușa Ștefănescu

judecător

Săndel Lucian Macavei

judecător

Ioana Iacob

judecător

Aneta Ionescu

magistrat asistent

S-a luat în examinare recursul declarat de **Florescu Andreea Cătălina** împotriva hotărârii nr.4/J din 11 februarie 2009 pronunțată de Consiliul Superior al Magistraturii, Secția pentru Judecători.

La apelul nominal s-au prezentat: recurenta Florescu Andreea Cătălina personal și asistată de avocat Victoria Angela

Cernescu și intimatul Consiliul Superior al Magistraturii reprezentat de consilier juridic Mariana Militaru.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei, după care, instanța de judecată, constatând că în cauză nu s-au invocat chestiuni prealabile, a acordat cuvântul părților asupra recursului.

Recurenta, prin avocat, a susținut oral motivele de recurs invocate în scris și a solicitat, în principal admiterea recursului și anularea hotărârii atacate și, în subsidiar, admiterea recursului și modificarea hotărârii atacate în sensul înlocuirii sancțiunii disciplinare a excluderii din magistratură cu o altă sancțiune, mai blândă. În sprijinul celor susținute, avocatul recurentei a depus la dosarul cauzei jurisprudența în materie și note scrise.

Reprezentantul intimatului CSM a solicitat respingerea recursului ca nefondat, pentru motivele invocate în întâmpinare.

Înalta Curte a reținut cauza spre soluționare.

ÎNALTA CURTE

Asupra recursului de față;

Din examinarea lucrărilor din dosar, constată următoarele :

La data de 27 ianuarie 2009, întemeindu-se pe dispozițiile art.45 din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, Comisia de disciplină pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a formulat acțiune disciplinară, prin care a solicitat sancționarea judecătorului Florescu Andrea Cătălina, din cadrul Judecătoriei Cornetu, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzută în art.99 lit.h din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, modificată și completată.

În motivarea acțiunii disciplinare, s-au învederat următoarele:

La data de 13 octombrie 2008, petenții Răutu Mirel Dragoș și Popovici Paul Rino au sesizat Consiliul Superior al Magistraturii solicitând sancționarea judecătorului Florescu Andreea pentru abaterile disciplinare săvârșite cu prilejul soluționării dosarului nr.2030/1748/2008 al Judecătoriei Cornetu.

Rezultatul cercetării prealabile a relevat următoarea situație de fapt:

Prin sentința civilă nr.1242 din 18 iunie 2007, pronunțată în dosarul nr.1836/1748/2007, Judecătoria Cornetu a admis acțiunea reclamanților Liță Florea, Constantin Ștefan, Dincă Mirela, Liță Ștefan și Both Cornel, formulată în contradictoriu cu pârâții Constantin Gheorghe, Constantin Nicolae, Constantin Ion și intervenienții Liță Gheorghe și Liță Elisabeta, a constatat deschisă succesiunea defuncților Constantin Constantin și Constantin Constantina, precum și calitatea de moștenitori acceptanți a numiților Liță Florea, Constantin Ștefan, Liță Ștefan, Dincă Mirela, Both Cornel, Constantin Gheorghe, Constantin Nicolae și Constantin Ion. S-a constatat a fi străini de succesiune moștenitorii Avram Gherghina, Negoită Ștefana, Constantin Constantin, Voicu Niculina și Constantin Maria.

Prin aceeași hotărâre, instanța a consfințit învoiala dintre părți luând act de tranzacția depusă în scris de către acestea.

Sentința fondului a fost casată de Tribunalul București prin decizia nr.551 din 21 martie 2008, ca urmare a admiterii recursului declarat de moștenitorii defunctului Constantin Nicolae, Răutu Mirel Dragoș și Popovici Paul Rino, cauza fiind trimisă aceleiași instanțe, spre rejudecare.

Instanța de control judiciar a reținut că la prima instanță nu au fost citați toți moștenitorii, s-a validat o împărțea în cadrul căreia s-a dispus de drepturile succesoriale ale moștenitorilor defunctului Constantin Nicolae, iar instanța nu a verificat nici capacitatea de tranzacționare a părților semnatare și nici dacă prin încheierea tranzacției nu a fost încălcată vreo dispoziție legală.

În rejudecare, cauza a fost înregistrată pe rolul Judecătoriei Cornetu sub nr. 2030/1748/2008 și repartizată aleatoriu, în sistem informatic, completului de judecată a cărui compunere o asigură judecătorul Florescu Andreea Cătălina.

S-a reținut că, în perioada în care dosarul s-a aflat în posesia judecătorului menționat, aceasta a pierdut înscrisurile depuse de către părți la ultimul termen de judecată (tranzacția și procura autentică), a procedat la stingerea litigiului pe cale amiabilă fără a verifica prezența părților și a limitelor mandatului de reprezentare, în condițiile în care în cuprinsul tranzacției se menționează că două dintre părți sunt reprezentate de procurator și nu a respectat decizia instanței de

recurs deși dispozițiile acesteia erau obligatorii după casarea sentinței și trimiterea cauzei spre rejudecare.

În concluzie, prin acțiunea disciplinară s-a considerat că dispariția înscrisurilor relevante pentru soluționarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de expedient fără a lămuri cadrul procesual reprezintă o exercitare a funcției cu gravă neglijență în instrumentarea dosarului nr. 2030/1748/2008, iar nerespectarea dispozițiilor deciziei de casare reprezintă o încălcare a dispozițiilor art.315 alin.(1) din Codul de procedură civilă, fapte ce se circumscriu abaterii disciplinare prevăzută de art.99 lit.h din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare.

Consiliul Superior al Magistraturii, Secția pentru Judecători, prin Hotărârea nr.4/J din 11 februarie 2009, a admis acțiunea disciplinară și, în temeiul dispozițiilor art.100 lit. d) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare a aplicat judecătorului Andreea Florescu sancțiunea excluderii din magistratură pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzută de art.99 lit. h) teza I-a din același act normativ.

Prin considerentele hotărârii s-a reținut, pe baza materialului probator administrat în timpul efectuării cercetării disciplinare, precum și ulterior, de către Consiliu în mod nemijlocit, că judecătorul Florescu Andreea Cătălina și-a încălcat cu gravă neglijență obligațiile ce-i reveneau în exercitarea funcției, încălcând normele de procedură prevăzute de dispozițiile art.315 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

În dezvoltarea acestei motivări s-a subliniat că la aprecierea neglijenței cu care judecătorul a acționat s-a avut în vedere declarațiile judecătorului, ale grefierului statistician și ale grefierului de ședință.

Astfel, deși atât judecătorul cât și grefierul de ședință, dar și avocatul reclamantilor au afirmat că înscrisurile în discuție au fost depuse în ședința publică, după rămânerea în pronunțare a dosarului, judecătorul a afirmat că dosarul a mers la grefierul statistician, iar dosarul i s-a adus fără înscrisuri, iar grefierul de ședință afirmă că, la momentul întocmirii practicei, ulterior motivării sentinței, înscrisurile nu se mai aflau la dosar.

Instanța de disciplină a înlăturat aceste susțineri ale judecătorului, apreciind că, dacă judecătorul nu s-ar fi făcut vinovat de pierderea înscrisurilor nu ar fi procedat la redactarea sentinței în baza tranzacției depusă în primul ciclu procesual.

În fine, cu privire la abaterea disciplinară constând în încălcarea normelor de procedură, cu referire la dispozițiile art.315 din Codul de procedură civilă, instanța de disciplină a avut în vedere declarația judecătorului, potrivit căreia, datorită încărcăturii și complexității cauzelor din ședința de judecată a omis aplicarea dispozițiilor deciziei de casare.

La individualizarea sancțiunii, Consiliul a avut în vedere împrejurarea că judecătorul Florescu Andreea a mai fost sancționată disciplinar pentru același tip de fapte.

Împotriva hotărârii instanței de disciplină, judecătorul Florescu Andreea Cătălina a declarat recurs solicitând, în principal, anularea hotărârii atacate și, în subsidiar, modificarea hotărârii atacate în sensul înlocuirii sancțiunii disciplinare a excluderii din magistratură cu o altă sancțiune, mai blândă.

În sprijinul recursului declarat, magistratul a susținut următoarele :

1. Cu referire la prima abatere reținută în sarcina sa, magistratul apreciază că faptele nu au fost probate, instanța de disciplină reținând o situație de fapt greșit stabilită în cursul cercetării disciplinare.

În dezvoltarea acestei susțineri, recurenta a subliniat că în cadrul cercetării prealabile nu s-a stabilit exact circuitul dosarului pentru a-i putea fi reproșată dispariția înscrisurilor originale (tranzacția și procura autenticată) depuse de părți la ultimul termen de judecată.

Recurenta a susținut că instanța de disciplină nu a avut în vedere că obligația gestionării dosarului nu revine judecătorului, ci personalului auxiliar astfel cum acesta are atribuțiile stabilite prin fișa postului, că dosarul în speță nu s-a aflat în permanență la judecător, ci și la grefierul statistician și la grefierul ce a efectuat copii xerox ca urmare a cererii formulate la data de 22 septembrie 2009 de petentul Răutu Mirel.

În fine, din această perspectivă, s-a susținut că, probele administrate atât în cursul cercetării prealabile cât și în fața

instanței de disciplină nu au stabilit, fără putință de tăgadă, că dispariția înscrisurilor în discuție s-a datorat exclusiv recurenței. Or, pentru angajarea răspunderii disciplinare este necesar ca din probele administrate să rezulte vinovăția făptuitorului, ca și latură subiectivă a abaterii disciplinare cercetate. În speță, deși s-au stabilit faptele și rezultatul produs, nu s-a stabilit cu certitudine împrejurările în care cele două înscrisuri au dispărut sau persoana vinovată de dispariția acestora, recurenta fiind prezumată a fi persoana responsabilă cu gestionarea acestor înscrisuri.

2. În ceea ce privește abaterea disciplinară constând în nerespectarea normelor de procedură, cu referire la nerespectarea dispozițiilor deciziei de casare, recurenta a susținut că instanța de disciplină nu a avut în vedere volumul mare de activitate și complexitatea cauzelor, factori ce au condus la omisiunea sa de a analiza conținutul considerentelor deciziei de casare.

3. O altă critică susținută de recurentă a vizat criteriul reținut de instanța de disciplină la individualizarea sancțiunii. În opinia recurentei, instanța de disciplină nu putea face o apreciere asupra sancțiunii disciplinare anterior aplicate în condițiile în care, hotărârea de sancționare nu era irevocabilă.

Examinând recursul din perspectiva criticilor invocate, a dispozițiilor art. 304 din Codul de procedură civilă și ale art.304¹ din același cod, Înalta Curte reține următoarele:

Legislația muncii, practica și doctrina în materia răspunderii disciplinare au stabilit unanim că abaterea disciplinară reprezintă acea încălcare, cu vinovăție, a obligațiilor de serviciu sau a normelor de comportare la serviciu, constând într-o acțiune sau omisiune săvârșită de către o persoană - subiect al unui raport de muncă.

Tot astfel, pentru ca răspunderea disciplinară să poată fi angajată, este necesar ca fapta ce constituie abatere disciplinară să întrunească elementele constitutive, cu referire la latura obiectivă, latura subiectivă, precum și legătura de cauzalitate între fapta săvârșită și rezultatul produs. Toate acestea se stabilesc în cadrul cercetării prealabile, iar la individualizarea sancțiunii se vor avea în vedere circumstanțele

reale ale faptei, cele personale ale făptuitorului și rezultatul produs.

În ceea ce privește abaterea disciplinară prevăzută de dispozițiile art.99 lit.h legiuitorul a stabilit că reprezintă abatere disciplinară *„exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau din gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune”*.

În speță, recurenteii i se impută, pe de o parte, o neglijență gravă în gestionarea înscrisurilor originale depuse de părți la dosarul cauzei și dispărute ulterior, respectiv tranzacția încheiată de părțile litigante și mandatul de reprezentare a două dintre părți, înscrisuri relevante pentru soluționarea cauzei. Pe de altă parte, recurenteii i se reproșează încălcarea normelor de procedură constând în omisiunea recurenteii de a stabili cadrul procesual al litigiului conform dispozițiilor deciziei de casare, de verificare a prezenței părților și a capacității acestora de a tranzacționa, precum și împrăjura că la redactarea hotărârii de expedient a avut în vedere tranzacția încheiată de părți în primul ciclu procesual.

Relativ la prima abatere disciplinară, Înalta Curte observă că, cercetarea prealabilă efectuată în cauză nu a stabilit cu exactitate nici momentul la care înscrisurile originale au dispărut de la dosarul cauzei și nici persoana responsabilă de dispariția acestor înscrisuri, deși acesta a fost motivul pentru care comisia de disciplină a dispus verificarea suplimentară în cadrul cercetării prealabile.

De altfel, în cuprinsul acțiunii disciplinare (fila 8 dosar nr.1109/CDJ/2008) se reține că identificarea momentului în care înscrisurile au dispărut din dosar *„nu a putut fi stabilit cu certitudine”*, inspectorii stabilind doar circuitul dosarului după reținerea cauzei în pronunțare, pentru ca ulterior să se rețină că dispariția înscrisurilor a intervenit în perioada în care dosarul s-a aflat la judecător, fără ca această situație să fie atestată de probe.

În realitate, această ultimă afirmație se bazează pe declarația judecătorului cauzei potrivit căreia înscrisurile s-ar fi aflat la dosar în momentul motivării, declarație asupra căreia judecătorul a revenit ulterior, dar și pe mențiunile din

considerentele sentinței care atestă că redactarea s-a făcut în absența înscrisurilor originale.

Din examinarea înscrisurilor aflate la dosarul cauzei și a declarațiilor de martor, Înalta Curte apreciază că instanța de disciplină a validat o situație de fapt stabilită prezumtiv în cadrul cercetării prealabile, cu încălcarea dispozițiilor art.46 alin.3 din Legea nr.317/2004, potrivit căroră în cadrul cercetării disciplinare *„se stabilesc faptele și urmările acestora, împrejurările în care au fost săvârșite, precum și orice alte date concludente din care să se poată aprecia asupra existenței sau inexistenței vinovăției”*.

În contextul arătat, nu se poate atribui dispariția înscrisurilor exclusiv în sarcina judecătorului, în absența unui probatoriu care să contureze cu certitudine latura subiectivă a abaterii disciplinare constând în exercitarea funcției cu gravă neglijență.

Din cuprinsul dispozițiilor art.109 și 110 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești (ROI), rezultă că gestionarea dosarului după rămânerea cauzei în pronunțare revine grefierului de ședință care, în termenele stabilite de norma evocată, va preda dosarele grefierului șef pentru statistică și apoi judecătorului pentru motivare.

Or, la stabilirea circuitului dosarului în cauză, inspectorii judecătorești au avut în vedere cutuma stabilită la nivelul Judecătoriei Cornetu ca rezultat al unui management defectuos al activității și nu dispozițiile prevăzute de ROI, împrejurare ce a condus la stabilirea vinovăției în sarcina exclusivă a judecătorului.

Este adevărat însă că, judecătorul cauzei trebuia să manifeste o diligență sporită în controlul activității grefierului de ședință responsabil cu gestionarea dosarului și să acționeze corespunzător la momentul când a constatat efectiv dispariția înscrisurilor, lucru pe care acesta nu l-a făcut.

De aceea, Înalta Curte apreciază că judecătorului i se poate reproșa o culpă în exercitarea funcției însă aceasta este grefată pe un concurs de împrejurări în care atât conducerea instanței, dar și personalul auxiliar au dat dovadă de neglijență în exercitarea atribuțiilor cu încălcarea dispozițiilor regulamentare.

În ceea ce privește abaterea disciplinară constând în nerespectarea normelor de procedură, Înalta Curte reamintește că este necesară distincția între încălcarea normelor de procedură ca și greșeală de judecată pe de o parte, săvârșită de judecător pe parcursul soluționării cauzei, cenzurabilă pe cale controlului judiciar și pe de altă parte, nerespectarea normelor de procedură în context disciplinar.

Plasând încălcarea normelor de procedură în sfera abaterilor disciplinare, în mod evident legiuitorul a avut în vedere acea faptă, săvârșită cu rea credință sau neglijență, constând în nerespectarea acelor dispoziții care reglementează obligațiile profesionale ce decurg din raportul de muncă al magistratului, astfel cum acestea sunt stabilite prin legi și regulamente.

Examinând hotărârea atacată, Înalta Curte constată că faptele reținute în sarcina judecătorului constând în „*încălcarea dispozițiilor art.315 alin.1 din Codul de procedură civilă*” și „*lipsa rolului activ*” nu întrunesc elementele constitutive ale unei abateri disciplinare, acestea fiind expuse în cuprinsul hotărârii atacate întocmai ca veritabile critici la adresa soluției pronunțate în cauză, instanța de disciplină sancționând în fapt tocmai această soluție.

Aplicarea sau interpretarea greșită a legii constituie motive de nelegalitate ale unei hotărâri și, potrivit legii procesuale, acestea sunt examinate în cadrul căilor de atac prevăzute de lege și, de aceea, nu pot face obiectul unei acțiuni disciplinare.

Că este așa, legiuitorul a prevăzut expres în conținutul dispozițiilor art.99 din Legea nr.303/2004 R faptele ce constituie abateri disciplinare. Extinderea acestora peste limitele stabilite de legiuitor nu poate fi posibilă decât cu încălcarea atribuțiilor judecătorești.

Instanța de disciplină nu numai că s-a comportat ca o instanță de control judiciar, dar a extins, în mod nepermis, conținutul abaterii disciplinare reținute în sarcina recurentei peste limitele prevăzute de dispozițiile art.99 din Legea nr.303/2004 R, reproșând și sancționând, practic, soluția pronunțată de recurentă.

Înalta Curte reamintește că, orice ingerință în activitatea de judecată, iar aceasta presupune inclusiv soluția pronunțată, reprezintă o încălcare a principiului independenței judecătorilor, conturat prin Recomandarea Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei nr. 94/12/1994, potrivit căreia deciziile judecătorilor nu pot fi reformate decât prin căile de atac prevăzute de lege.

În acest context este de subliniat faptul că, întreg conținutul abaterii disciplinare prevăzută de dispoziția art.99 lit.h din Legea nr.303/2004 R lasă loc unei interpretări ambigue, situând norma evocată între o cauză de răspundere disciplinară și o cauză ce are ca fundament eroarea judiciară.

Totodată, Înalta Curte va cenzura motivarea instanței de disciplină în ceea ce privește criteriul avut în vedere la individualizarea sancțiunii disciplinare, având în vedere că hotărârea anterioară de sancționare a recurente nu are caracter irevocabil, aceasta urmând a fi supusă controlului judiciar al unei instanțe cu jurisdicție deplină. A proceda altfel, reprezintă o încălcare a principiului prezumției de nevinovăție și, nu în ultimul rând, o încălcare a art.6 din CEDO, cu referire la respectarea dreptului recurente la un proces echitabil.

În raport cu considerentele expuse, Înalta Curte apreciază că recurente i se poate imputa o culpă în exercitarea funcției cu privire la dispariția înscrisurilor originale, culpă a cărei gravitate însă nu poate conduce la aplicarea unei dintre cele mai grele sancțiuni disciplinare, motiv pentru care, reexaminând în fond hotărârea atacată, instanța urmează a o înlocui cu o altă sancțiune, respectiv cea prevăzută de dispozițiile art.100 lit.c) din Legea nr.303/2004, republicată - diminuarea indemnizației de încadrare lunară brută cu 15% pe o perioadă de 3 luni.

În consecință, pentru considerentele expuse, în temeiul dispozițiilor art.314 din Codul de procedură civilă, Înalta Curte va admite recursul, potrivit dispozitivului.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D E C I D E :**

Admite recursul declarat de **Florescu Andrea Cătălina** împotriva Hotărârii nr.4/J din 11 februarie 2009 a Consiliului Superior al Magistraturii, Secția pentru Judecători.

Modifică hotărârea atacată în sensul că, înlocuiește sancțiunea „*excluderii din magistratură*” cu sancțiunea „*diminuării indemnizației de încadrare lunară brută cu 15% pe o perioadă de 3 luni*”.

Irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi 25 ianuarie 2010.